

ROERKERKNIEUWS - door het jaar

editie 213 (5 augustus 2024) – www.roerkerken.nl

inleiding

Op dinsdag 6 augustus a.s. vieren we het feest van de Gedaanteverandering. In Berg gaat dat altijd met de nodige solemniteit gepaard omdat het ook als het titelfeest geldt van de priorij aldaar. Het was pastoor (kannunnik) Willemsen (1832-1904) die in 1888 de zusters kanunnikessen van het H. Graf vanuit Bilzen (B) naar Berg haalden. Na een korte periode van autonomie (1903-1912) was het klooster lange tijd een filiaal van Turnhout (B). Sinds 1966 is het weer een onafhankelijk priorij, die de naam 'Thabor' koos, verwijzend naar en geïdentificeerd met de berg waarop Jezus voor zijn lijden en sterven van gedaante veranderde en de apostelen al een glimp van zijn komende verheerlijking mocht opvangen. Op zaterdag 10 augustus a.s. doet het Limburg Festival weer onze gemeente (en onze Duitse buurgemeente Wassenberg) aan. In het kader van een fietstocht worden zes bijzondere theatervoorstellingen gegeven om 11.00 uur, 12.15 uur, 13.30 uur, 14.45 uur, 15.45 uur en 16.45 uur. In Vlodrop zal er weer langs (tegen) de kerktoren worden gedanst. Van zaterdag 14 tot en met donderdag 19 september a.s. kunt U in het kruisweg park bij de kapel in 't Zand weer het jaarlijks Bloemtapijt bewonderen, dagelijks van 10.00 tot 17.00 uur.

(nogmaals) Annendael

In Roerkerknieuws 176 schreven we eerder al over de adellijke families De Liedel/Von Schloisnigg, in Roerkerknieuws 196-197 over de Posterse Ouden- en Nieuwenhof en in Roerkerknieuws 205-207 over de St. Janskloes, onderwerpen die allemaal in verband staan met het vlakbij Posterholt gelegen voormalige kasteel Annendael en het bijbehorende landgoed. Onlangs verscheen in 'Echter Landj – Heemkundige bijdragen over Echt en Omgeving' deel XVII (uitgegeven december 2023) een uitgebreid artikel hierover van de hand van Jos Loete (blz. 243-274). In dit artikel doet hij *"de geschiedenis van het kasteel Annadael en het verdere lot van het kasteel Annadael"* uit de doeken. Daarbij maakt hij dankbaar gebruik *"van de geschiedenisbeschrijving over de gemeente Echt door kapelaan Gerard Peeters en de publicatie van burgemeester Gerard Peters uit Well"*. Met name gaat hij in op de vraag waarom daar toentertijd het kasteel in het Eschbroek kwam. De eerder in Roerkerknieuws gepubliceerde onderwerpen passeren natuurlijk ook allemaal de revue. Vooral de ontstaansgeschiedenis van het kasteel wordt in een breder perspectief geplaatst.

boodschap van de paus n.a.v. dag van de grootouders (28 juli)

"God verlaat zijn kinderen niet, nooit. Ook niet, wanneer de leeftijd vordert en de krachten afnemen, wanneer de haren wit worden en de maatschappelijke rol kleiner wordt, wanneer het leven minder productief en nutteloos dreigt te worden". Met deze woorden begint paus Franciscus dit jaar zijn boodschap voor de Werelddag van de Grootouders en de Ouderen. Deze dag wordt inmiddels alweer voor de vierde keer gehouden, op de zondag op of rond 26 juli, feestdag van de HH. Joachim en Anna, grootouders van Jezus. Paus Franciscus onderstreept in zijn boodschap voor deze dag de *"nabijheid van God in elk seizoen van het leven"*. Tegelijk signaleert de paus dat veel ouderen eenzaam zijn en daaronder lijden. De paus ziet de vrijheid en de moed van de Bijbelse Ruth als een uitnodiging om *"een nieuwe weg te gaan: laten wij in haar voetstappen treden, laten wij op reis gaan met deze jonge vreemde vrouw en met (haar schoonmoeder) Noömi, laten wij niet bang zijn om onze gewoonten te veranderen en ons een andere toekomst voor onze ouderen voor te stellen."*

Onze dankbaarheid gaat uit naar alle mensen die, ook al is het met zeer veel offers, inderdaad het voorbeeld van Ruth hebben gevolgd en zorgen voor een oudere of eenvoudigweg dagelijks laten zien dat zij verwanten of bekenden nabij zijn die niemand meer hebben. Ruth heeft ervoor gekozen Noömi nabij te blijven en zij is gezegend: met een gelukkig huwelijk, een nageslacht, een land. Dat geldt altijd en voor iedereen: door ouderen nabij te zijn, door de onvervangbare rol die zij in het gezin, de maatschappij en de Kerk hebben te erkennen, zullen ook wij tal van gaven, dank en zegeningen ontvangen! Laten wij op deze vierde Werelddag die aan hen gewijd is, onze grootouders en de ouderen van onze gezinnen onze tederheid niet onthouden, laten wij hen bezoeken die moedeloos zijn en geen hoop meer hebben dat een andere toekomst mogelijk is. Laten wij tegenover de egoïstische houding die leidt tot afdanken en eenzaamheid, het open hart en het blij gezicht stellen van iemand die de moed heeft om te zeggen 'ik zal je niet verlaten!' en een andere weg nemen".

De vreemde carrière van de Posterse kapelaan Hons (1763-1833) deel I

In het Jubileumboek van de parochie Posterholt (1803-2003) schrijft Jeu Veelen over de Posterse kapelaan Willem Hendrik Hons (1819-1833) dat hij "ca. 1769 geboren (werd) en eerst pastoor (zou) zijn geweest aan de St. Petruskerk te Sittard. In 1819 werd hij kapelaan in Posterholt" (blz.102). En ook dat pastoor Lenaerts over hem schrijft dat toen kapelaan Hons naar Posterholt kwam, "onbekwaam was voor enige kerkelijke functie en het kerkbestuur jegens hem geen enkele verplichting meent te hebben"; desalniettemin had hij er in de jaren dat hij er woonde en werkte veel voor de gemeenschap gedaan. In 1832 werd hij opgevolgd door kapelaan Antonius Janssen (blz.102). Een jaar later (1833) kwam Hons alhier te overlijden, 69 jaar oud. Tot zover Jeu Veelen z.g. (die overigens abusievelijk 1837 als sterfjaar van kapelaan Hons aangeeft). Inmiddels zijn we erachter gekomen dat Hons eind 1763 was geboren in het bij Jülich gelegen Barmen (D), waar zijn vader, Frans Joseph Hons (1736-1798), pachter was op (en later zelfs nog even eigenaar van) kasteelhoeve Overbach aldaar. Sinds 1918 hebben de paters Salesianen er een klooster; ze runnen er een 'Zentrum für Bildung, Tagung und Erholung' waaronder een gerenommeerd streek-gymnasium (www.overbach.de). De familie Hons is een typische pachtersfamilie uit de buurt van Maastricht (Scharn). Opa Thomas Hons (1709-1764) was heel even pachter (halfwinner) op de bij Haaren (D) gelegen Kitschermühle geweest, waar vader Frans Joseph ook was geboren (gedoopt in Waldfeucht). Willem Hendrik zou aanvankelijk Franciscaan zijn geweest, die na de sluiting van de kloosters in de Franse tijd op straat was komen te staan. Volgens 'Sittard - Historie en Gestalte' (1971) was hij in 1798 door een provisorisch kerkbestuur in Sittard tot pastoor aangesteld. Op 13 mei 1803 was hij officieel als kantonpastoor benoemd en op 22 juni d.o.v. in Aken als zodanig beëdigd (blz. 406). Zoals we kunnen lezen in een artikel van Guus Janssen over 'de Akense bisschop Berdolet en het kanton Sittard' (Historisch jaarboek voor het land van Zwentibold 31 [2010] blz.53-67) was hij in die functie al gauw in de problemen gekomen, reden waarom hij al een paar jaar later het veld moest ruimen (en uiteindelijk dus in Posterholt terecht kwam). "In 1804 eiste hij de armencollecte op voor de parochie. De president van het armenbureau, Reiner Dassen, was bepaald niet gelukkig met deze eis, waardoor de collectegelden niet meer in de armenkas zouden belanden. Hij verzette zich uiteraard, maar vond pastoor Hons tegenover zich, die dreigde zijn bemiddelde vrienden over te halen geen giften meer aan de armen te geven. Dassen wendde zich tot de bisschop van Aken, die de partijen vermoedelijk heeft weten te verzoenen". Het werd echter erger toen Dr. Herder uit Sittard op 19 november 1806 een brief aan het bisdom stuurde met de veelbelovende aanhef: 'Der Clerus wird beschimpft, ofter nicht ohne Ursach, unserer

Kantonspfarrer trägt auch etwas darzu bei'. "Vervolgens verhaalt hij, hoe de pastoor zijn circa dertig jaar oude dienstmaagd ontslagen had en in haar plaats haar zus had aangenomen. Herder heeft weten te achterhalen, dat de ontslagen dienstmaagd Maria Josepha zwanger was en dat de pastoor als de vader werd genoemd. Deze verhalen zouden volgens hem al het onderwerp vormen van tafelgesprekken in het bijzijn van eerwaarde heren als Dumont en Opgenhaeffen. De geschiedenis zou ook al geen geheim meer zijn voor pastoor Houben van Guttecoven, pastoor Gruiters in Tüddern, de vroegere deken van het Petruskapittel Kalt, vroegmislezer Schoenmaeckers en de pastoors van Wijnandsrade en Bingelrade in het departement van de Nedermaas. Het was zaak, dat men vanuit Aken een onderzoek instelde. Herder gaf daarbij de tip, dat de pastoors van Buchten, Limbricht en Munstergeleen tot de vriendenkring van Hons behoorden. De bisschop besloot de pastoor van Heinsberg op onderzoek uit te zenden. De ontslagen dienstmeid Maria Josepha Sturms kwam namelijk uit diens parochie. Op 11 december stuurde J.L. Thomassen, de assistent van de Heinsbergse pastoor, een verslag naar Aken. De pastoor had contact opgenomen met vader Sturms. Maria Josepha bleek inderdaad een kind te verwachten. Toen vader Sturms zijn dochter had gevraagd naar de vader, begon ze 'bitterlich zu weinen'. Verder wist de heer Sturms te melden, dat pastoor Hons op een zaterdag uit de biechtstoel gekomen was en aan de tante van Maria Josepha, zijn keukenmeid gezegd had, dat hij de vader kende. Deze vader zou rijk zijn en al met Maria Josepha willen trouwen, maar diens ouders maakten bezwaar. Maria Josepha had van de Sittardse pastoor een brief gekregen, die pas na de geboorte van het kind geopend mocht worden. De andere zijde werd ook gehoord: op 16 december schreef (de Limbrichter) pastoor Page een brief aan de vicaris-generaal waarin hij in fraai Latijnse bewoordingen verklaarde objectief zijn bevindingen in deze kwestie te willen openbaren. Pastoor Hons had twee jaar na zijn benoeming in Sittard naast zijn keukenmeid haar nichtje als tweede dienstmeid aangenomen, Maria Josepha Sturms, destijds ongeveer twintig jaar oud. Gedurende zeven jaren tot aan de laatste processie van Sacramentsdag had ze onberispelijk haar dienst vervuld. Nadat ze echter wegens duidelijke ongehoorzaamheid door de pastoor weggestuurd was, had een dienstbode van de familie Gruijters naar aanleiding van de bevalling van een Sittardse dame zogenaamd een geheim willen onthullen, namelijk dat de ontslagen dienstbode Maria Josepha in Hillensberg een kind geboord had. Page had op 6 december op de terugweg van Aken naar Limbricht in Hillensberg de doopregisters nagekeken, maar niets over de geboorte gevonden. Betrouwbare personen hadden hem daarna verzekerd, dat het gerucht, dat hier en daar in de huizen van hen die de pastoor haatten, ontstaan was, inmiddels verdwenen was en dat volgens de publieke opinie de pastoor zijn dienstbode terecht ontslagen had vanwege brutale tegenspraak. Onder supervisie van haar oudtante, de keukenmeid, was vervolgens haar zus van 25 jaar als dienstmaagd aangesteld om haar karakter te vormen en huishoudelijke diensten te leren. Page won schriftelijk inlichtingen in bij de pastoor van Maria Josepha in Kirchhoven bij Heinsberg, die verklaarde dat de vader van het meisje een wever was in de parochie Heinsberg en dat het meisje inmiddels bij haar ouders huishoudelijke taken verrichtte. Om niet nog meer tijd te verliezen, achtte hij verder onderzoek bij de pastoor van Heinsberg niet nodig en rapporteerde hij wat hij wist aan Aken".

wordt vervolgd

Personalia

Op zaterdagmiddag 3 augustus j.l. werd in de Berger Mariakapel **Jayce Söntjens** uit Melick gedoopt, broertje van de 2 ½ jaar oudere Angelo die er eerder al, in de zomer van 2022 het doopsel ontving (Roerkerknieuws 112).

Op maandagmorgen 5 augustus j.l. deden we vanuit de St. Andreaskerk van Melick **Jacobus Johannes (Jacques 'van Friese Piet') Erdkamp (1939-2024)** uitgeleide. Geboren en getogen in Melick, in een bakkersgezin dat uiteindelijk acht kinderen zou tellen ging hij al op jonge leeftijd als mijnwerker op de Maurits in Geleen aan de slag. Via de ECI in Roermond kwam hij bij Philips terecht waar hij ruim 42 jaar werkzaam was toen op zijn 57^e met vervroegd pensioen kon gaan. Zijn vrouw Christien Geerlings uit Ool leerde hij kennen op de bruiloft van zijn zus, die trouwde met een neef van Christien. Zelf trouwden ze in 1965 en betrokken na eerst nog even bij zijn schoonouders in Ool te hebben ingewoond een eigen huis aan de Parallelweg in Melick waar hun drie zonen: Marcel, Patrick en Maurice opgroeiden. Naast zijn werk bij Philips onderhield hij in de Melicker Ohé nog een moestuin en een boomgaard. Zijn grote hobby was echter het repareren van fietsen; daar is hij na zijn vervroegde pensionering nog lang mee blijven doorgaan, totdat een neuropatische aandoening hem dat verhinderde. Het begon met zijn benen, zodat hij steeds slechter kon staan en breidde zich later uit naar zijn handen, zodat hij steeds meer moeite had met het vastpakken en vasthouden van dingen. Dat was een grote tegenslag voor hem, vooral ook dat hij moest stoppen met zijn andere grote hobby: biljarten. Maar nog erger was dat hij zijn auto aan de kant moest laten staan en voortaan op een scootmobiel was aangewezen. Maar dat was nog niks in vergelijking met de ziekte en de vroegtijdige dood van zijn zoon Marcel in het voorjaar van 2004; dat zou hem zijn verdere leven blijven tekenen. Een paar weken geleden waren maag- en darmklachten er de oorzaak van dat hij in het ziekenhuis belandde. Amper drie dagen thuis kwam hij ten gevolge van een val weer in het ziekenhuis terecht. Daar bracht nader onderzoek aan het licht dat hij zeker was dan aanvankelijk gedacht. Gesterkt door het sacrament der zieken bereidde hij zich voor op het einde dat zich op maandag 29 juli j.l. aandiende. Na de uitvaartmis vond in Roermond in stilte de crematie plaats.

Wit U ons financieel ondersteunen? Bij voorbaat dank!

Herkenbosch: NL 52 RABO 0121 402 088 t.n.v. kerkbestuur St. Sebastianus

Melick: NL 40 RABO 0133 000 400 t.n.v. kerkbestuur St. Andreas

Montfort: NL 39 RABO 0134 704 126 t.n.v. kerkbestuur H. Catharina

St. Odiliënberg: NL 79 RABO 0138 1180 00 tnv kerkbestuur HH. Wiro, Plechelmus en Otgerus

Posterholt: NL 06 RABO 0142 301 760 t.n.v. kerkbestuur St. Matthias

Vlodrop: NL 10 RABO 0154 600 512 t.n.v. kerkbestuur St. Martinus

Tot slot

Aan- en afmelding voor deze nieuwsbrief kan via: clustersecretariaat@roerkerken.nl

Jos. L'Ortye (Posterholt), pastoor, tel. 40 12 21 - pastoor@roerkerken.nl

Paul Hamans (St. Odiliënberg), assistent, tel. 527 825 - p.hamans@roerkerken.nl

Gerard Sars (St. Odiliënberg), diaken, tel. 537 765 - g.sars@roerkerken.nl

Rim Mom (Montfort), diaken, tel. 542 154 - r.mom@roerkerken.nl

Bert Venner (Roermond), diaken, tel. 320 215 - b.venner@roerkerken.nl

Lian Overbeeke (Posterholt), catechiste, tel. 06 – 526 20 245 - l.overbeeke@roerkerken.nl

Parochiebureau Herkenbosch, tel. 520 672 - sebastianus@roerkerken.nl

Parochiebureau Melick, tel. 537 965 - andreas@roerkerken.nl

Parochiebureau Montfort, tel. 543 127 - catharina@roerkerken.nl

Parochiebureau St. Odiliënberg, tel. 531 384 - otgerus@roerkerken.nl

Parochiebureau Posterholt, tel. 400 275 - matthias@roerkerken.nl

Parochiebureau Vlodrop, tel. 401 207 - martinus@roerkerken.nl